

Danelags Julebog

1915

FROM SEPNETTE LILLENOS

JULEBOGEN 1915

Udgivet af „Danelag“, Elevforening for
Grand View College, Des Moines, Ia.

————— ved —————
S. D. Rodholm og Chr. Andersen.

Stille Nat, hellige Nat.

DEN kristne Menighed blev mellem tre og fire Hundrede Aar gammel, inden den begyndte at holde Jul.

Paaske holdtes der til at begynde med hver Uge paa den Dag, Kristus stod op af Graven, og hvad var vel mere naturligt end at de, der havde oplevet det mægtige Pinseunder, skulde mindes den Dag, det skete, og fejre den som en Festdag. Men der er f. Eks. i alle de Breve, Paulus skrev, næppe en *Jule tone*. Det lyser af Paaske, det gløder af Pinse i hans Ord og der gaar en Strøm af Længsel gennem dem frem mod Sejrens Dag, Herrens Dag; men det, der nu ligger som en hvid Højtidsglans over vor Jul, er der næppe Skær af.

Dog skal det mindes, at den Fortælling, vi samles om i Kirkerne Julemorgen, findes i det Skrift, der fra ældgammel Tid er tillagt Paulus' Discipel, Lægen Lukas.

Nu betyder dette, at der ikke holdtes Julefest i den ældste Menighed, paa ingen Maade, at Tankerne ikke dvælede ved det, der nu samler os til Julefest i Kirken. Man dvælede endda med stor Forkærlighed ved Mindet om Jesu Fødsel. Man digtede endogsaa Æventyr derom i Tidens Smag, og nogl e af disse kan vi glædes ved den Dag i Dag. Her er ét af dem:

Josef fortæller, hvad han oplevede, da han gik ud fra Hulen for at søge Hjælp til Maria i den hellige Nat:

„Som jeg gik, saa' jeg op mod Himlen, og jeg saa' at Skyerne stod stille som i Forundring. Jeg saa' Himlens Fugle standse midt i deres Flugt.

Og jeg saa' ned paa Jorden og jeg saa' et Bord dækket og der sad Arbejdsfolk omkring det. Men deres Hænder var udraakte efter Mad, og de rørte sig ikke. De, der havde Mad i Munden, spiste det ikke. De, der førte Mad til Munden, tog ikke Haanden tilbage. Men alle havde Ansigterne vendt opad.

Og jeg saa' Faar adspredte til Flugt; men de stod ubevægelige

midt i deres Flugt. Og Hyrden løftede sin Haand for at slaa dem, men der standsede Haanden.

Og jeg saa' en Flod; ved den stod nogle Gedekid med Munden tæt ved Vandet, saa tæt, at de rørte det; men de drak ikke.⁴⁴

(Efter Protevangelion, Kap. 13).

„Den danske Kirke“s Præsteskoles Grundlæggelse.

„DANELAG“, som er denne Skoles ægtefødte Barn, har bedt mig om at give en Skildring af denne Skoles Tilblivelse. Dette gør jeg gerne, da det er mig en Fryd at samarbejde med de Unge. Men jeg maa straks sige, at denne Skole kom til Verden under svære og langvarige Fødselsvæer, inden den egentlig for 20 Aar siden satte Bo paa Grand View i Des Moines, Iowa.

Fra 1871—1888 fik vi de aller fleste Præster sendt fra Danmark, 39 ialt. I samme Tidsrum havde vi Tilgang af 10 her ovre fra. Af disse 10 er der nu kun én i Virksomhed hos os, nemlig Pastor L. Hansen.

Alle disse Arbejdere fik „Den danske Kirke“ aldeles gratis. I Firserne var der ingen „Præstemangel“, værd at nævne, men alligevel blev der tidt talt om, at *vi burde have vor egen Præsteskole her i Landet*. Naturligvis var vi „kisteglade“ ved, at „Udvalget“ gratis forsyne os med Præster hjemme fra; men — ja, der var et Men, — de tog undertiden noget kejtet paa Tingene herovre, og saa var det jo ogsaa daarligt med deres talen Engelsk (Vi havde nemlig for 30 Aar siden en større Heldning mod Engelsk, end vi har nu). Se, disse Mangler vilde Mænd, der var uddannede paa en Præsteskole herovre, ikke have, mente man.

Til disse Udtalelser hentyder Formanden, Th. Helveg, i sin Indberetning til Aarsmødet i 1885 saaledes: „Angaaende vor Stilling til Oprettelsen af en Præsteskole er der sagt, at det var nødvendigt for Præstemner, at de uddannes herovre.“ Derpaa anførte han en længere Udtalelse af „Udvalget“, hvori det lovede os sin Støtte, om vi oprettede en Præsteskole. Helveg udtalte da: *med dette for Øje* kunde han være glad ved at arbejde for Oprettelsen af en Præsteskole. Men den egentlige Aarsag til, at Præsteskolesagen nu toges frem til alvorlig Drøftelse paa et Aarsmøde, var den, at Pastor P. C. Trandberg havde nylig taget Plads som Lærer og Professor ved *Congregationali-*

sternes Præsteskole i Chicago for at uddanne unge danske Mænd til Præster for „fri lutherske Menigheder“ i Amerika, som Trandberg var stærkt optaget af. Saa megen Opsigt vakte Trandberg med denne sin indtagne Stilling, at endog Dr. Passavant advarede Aarsmødet imod T.s Forsøg paa at drage unge danske Mænd til C.s Præsteskole i Chicago, ja, Mødet vedtog endog, paa Forslag af Grundtvig, en Advarsel til de unge om ikke at efterkomme Trandbergs Opfordring. Ikke saa faa gjorde det alligevel.

Men noget ellers ud over at drøfte Præsteskolesagen foretog Mødet i 85 sig ikke. Men derefter blev det det staaende Forhandlingssemne paa Aarsmøderne i mange Aar.

De yngre iblandt os vil vanskelig kunne forstaa, at Grundlæggelsen af en Præsteskole kunde være saa svær en Opgave at løse, naar man dog var enige om dens Nødvendighed, og vi tillige véd, at Samfundet i de Dage ejede en Højskole i Elk Horn, som jo let kunde være forvandlet til en Præsteskole. Ja, men Præst og Menighed i Elk Horn var imod denne Forvandling, og de var ogsaa stærke nok til at afværge den. Dette var ikke saa underligt endda, for Præsten var Skolens Forstander uden nogen Løn fra Samfundet, og det havde heller ingen nævneværdige Udgifter til Skolen; den bares hovedsagelig af Præsten og Menigheden i Elk Horn. Se, derfor kunde man ikke, hvad man ellers gerne havde villet, gøre Skolen i Elk Horn til Præsteskole.

Paa Aarsmødet i 1886 førte Pastor A. S. Nielsen Præsteskolesagen frem. Han var Formand dette Aar og havde besøgt West Denmark, Wis. Der laa deroppe en Højskolebygning meget smuk ved Søens Bred. Pastor Nørgaard havde bygt Skolen for to Aar siden, men Højskolegerningen mislykkedes for ham. Nielsen blev da enig med Nørgaard om, at denne skulde overtage Bestyrerstillingen paa Børnehjemmet i Chicago, og Nielsen skulde saa prøve at faa Samfundet til at købe Højskolebygningen til Præsteskole. Hjemvejen lagde Nielsen over Neenah, Wis., hvor Helveg var Præst, for at sikre sig ham til Forstander for Skolen. For saa vidt var alt godt og vel. Nielsen plejede at faa det, som han vilde, naar han rigtig lagde sig i Selen. Men saaledes gik det ikke denne Gang. Der førtes en lang Forhandling, hvoraf det fremgik: *til West Denmark vilde man ikke; hellere til Cedar Falls.* Forhandlingen var dog ikke denne Gang resultatløs: Mødet valgte enstemmig Pastor Helveg til Præstelærer og Præsteskoleforstander, og det nedsatte en Komité paa 5 Medlemmer, som skulde finde en Plads for Skolen. Denne Komité lejede Skole-

bygningen i W. Denmark for 200 Dollars aarlig,*) og tidlig i Foraa-
ret 1887 flyttede Helveg derop med én Elev, og da Nørgaard havde
overtaget Børnehjemmet i Chicago, blev Helveg tillige Menighedens
Præst i W. D.

Saaledes var da Begyndelsen gjort til vor Præsteskole; men det
næste Aarsmøde, det i '87, var ikke tilfreds med at have Skolen i W.
D., og efter en lang Forhandling blev *Cedar Falls* valgt til Stedet for
den. Atter nedsattes en Komité, der skulde sørge for Opførelse af en
Skolebygning i Cedar Falls. Præsterne J. Jensen, Anker og Helveg
blev valgte, og de skulde øge sig med to Lægmænd fra C. F. Men
der kom ingen Handling ud af det denne Gang. Paa Aarsmødet i '88
udtalte Helveg sig kort og godt om Komitéens Arbejde saaledes: „Ud-
faldet af Opfordringen (en Afstemning i Menighederne) til at bygge
i Cedar Falls, kender vi alle. Komitéen bestod af tre Mænd, og hvert
Medlem havde sin egen Mening, og det skulde ikke fremme Sagen.“

Det sér ud, som Samfundet i Firserne havde svært ved at finde
Mænd, der vilde og kunde udføre dets Beslutninger. Men én af de
tre sidste nævnte Mænd, Anker nemlig, havde en stor Overraskelse at
byde Aarsmødet i 1888. Det var „et Tilbud fra Forretningsmændenes
Forening i Atlantic, Ia.“, om en hel Block i Atlantic til Byggegrund
for Skolen, og dertil 8000 Dollars. Tilbudet var næsten for godt til,
at man turde fæste Lid til det, og der blev talt bevægede Ord om den
Fare, der kunde ligge i at modtage saa stor en Gave. Det endte dog
med — naturligvis — at Gaven, eller Løftet derom, blev modtaget, og
en Komité blev nedsat til at føre Sagen i Land. Dens Opgave blev let,
ti faa Dage efter opløste det hele sig i Vind. Mændene i Atlantic
vilde ikke staa ved deres Tilbud. Der laa vi.

Dette Aarsmøde i Elk Horn i 1888 lod det dog ikke blive ved at
bestemme noget, der skulde gøres, men det skred ogsaa til Handling
ved at vælge en Medlærer til Præsteskolen. Helveg havde hidtil havt
lidt Hjælp af sin Nabopræst, J. Pedersen i Luck, men nu var denne
flyttet derfra, og Helveg desuden ønskede en Medlærer af „*Andre Mis-
sion's Retning*. Valget faldt paa P. Vig. Det var et Par dygtige og
evnerige Mænd, der nu kom til at lede Præsteuddannelsen i „Den dan-
ske Kirke.“ Men dygtige og energiske Mænd har undertiden lidt
svært ved at arbejde sammen, og det fik de to Mænd og hele Samfundet
med dem snart bittert at føle.

Men da det glippede med de gyldne Udsigter i Atlantic, maatte
det næste Aarsmøde, der blev holdt i Chicago 1889, til det igen. Og

*) Sammen med Skolebygningen var der en Præstebolig og 15 Acres Land.

efter en skarp Forhandling og et knebent Flertal blev det bestemt at købe Skolen i West Denmark. Derom skrev Th. Helveg i sin Aarsberetning fra Præsteskolen for 1889—1891 følgende:

„Mødet i Chicago har Betydning for Skolens Udvikling, thi der kom det endelig til Afgørelse af det omtvistede Spørgsmaal: Skolens Beliggenhed. Det var besværligt nok. Striden stod mellem W. Denmark, Wis., Elk Horn og Des Moines, Iowa. De var dog ikke de eneste Pladser, som var bragt i Forslag, man kunde høre nævne Sioux City, Yankton, ja selv Atlantic havde meldt sig, og det med en Frejdighed, som slet ikke tydede paa, at den havde en meget uheldig Fortid. Des Moines mødte med Tilbud om 2000 Dollars til Byggehjælp.

Sagen bevægede sig tungt fremad gennem en Række Afstemninger. Vægtskaalens Tunge svingede frem og tilbage uden at give noget afgørende Resultat, tilsidst stod kun W. Denmark og Des Moines tilbage paa Valpladsen, men saa haardt holdt det, at man midt i Afstemningernes Virvar maatte til at stemme, om man vilde have Præsteskole eller ikke. Endelig sejrede W. Denmark med 34 mod 25. Der var 68 stemmeberettigede, af hvilke 8 var fraværende, saa Resultatet var ikke meget glimrende, men det var dog et Resultat.

Da Pladsen omsider var bestemt, vedtog man med 44 Stemmer at købe den af afdøde Pastor Nørgaard byggede Højskole for 1200 Dollars.“

Saa langt Pastor Helveg. Efter denne Dyst kom Mødet til at tænke paa, at *Præstelærerne burde vel have Løn*, og man tillagde Forstanderen 400 Dollars og og hans Medlærer 350 Dollars i aarlig Løn. Naar disse Lønninger sammenlignes med vor nuværende Præstelæreres Lønninger, saa ses det, hvilke vældige Fremskridt, vi siden har gjort i den Retning.

Paa det Tidspunkt, vi her er naaet i vor Præsteskoles Grundlagelse, var alt i den bedste Gænge vedrørende den. Men desværre, det varede kun kort Tid, nemlig to Aar. Aarsmødet i 1891 *vedtog at opheve Skolen i W. Denmark* fra Juni 1892, fordi Helveg og Vig ikke kunde og ikke vilde arbejde sammen. Og der laa vi saa igen!

Sommeren '92 sendte „Udvalget“ sin Formand, Provst Heiberg, herover, for at han skulde forsøge at faa en Forligelse i Stand, og det lykkedes ogsaa for ham under Aarsmødet i Waupaca 1892. Det var en svær Opgave, der her forelaa Heiberg og andre Fredsmæglere, men endelig gik *Grundtvig og Anker sammen i Enrum* og blev da enige om følgende: Anker skulde stille Skolen i Elk Horn, som han to Aar forud havde købt af Samfundet, til dets Raadighed, og Grundtvig skulde saa foreslaa „Dansk Folkesamfund“'s Opløsning. Dette var, hvad de to

Mænd enedes om at stille som Forslag til Mødet. Med Glæde og Fryd blev det snart og let vedtaget med stort Flertal. En Komité blev nedsat til at modtage Ejendommen og til at lade opføre to Lærerboliger i Elk Horn. Desuden valgte Mødet tre Lærere: *Helveg, Vig og P. Hansen*, den sidste skulde — for en Sikkerheds Skyld — tjene som „Stødpude“ mellem de to første. Saavidt var alting godt. Provst Heiberg rejste fra Mødet lige hjem til Danmark med den glade og taknemmelige Følelse, at hans Mission var lykkedes. Og mange af os andre delte Provstens Følelse over, at Gud og Fredens Børn havde vunden en stor Sejr iblandt os.

Men sørgelig er det at sige og tænke paa, at der ikke henrandt en hel Maaned efter Aarsmødet, før den skønne Overenskomst var opløst i „Forvirring og ond Handel“. Aarsmødet begik den taktiske Fejl ved Valg af Lærere *ikke at nævne, at Helveg skulde være Fortander*. Det blev den lille Tue, der væltede det store Læs.

Og saa kunde vi begynde forfra igen. Efter dette Nederlag for Samfundet fulgte der et saadant Uvejr, at det ansaas for nødvendigt at holde to Aarsmøder i 1893, et ekstra i Chicago i Februar og det regulære i Racine i September. Til det sidste Møde *indløb der et Tilbud fra Des Moines* saalydende:

Racine, September 23, 1893.

“To the Conference of the Danish Lutheran Church.

Dear Bretheren!

I submit the following proposition to your honorable body. I will give thirty (30) lots in Grand View, Des Moines, Ia., for the purpose of a college for your Church, and an option on one hundred lots upon the following condition:

1) The foundation for the college-building is to be built in 1893 and the building during 1894.

2) Lots, that are sold during 1893, you are to pay \$200 per lot. Lots, sold during 1894 \$225, and lots sold during 1895 \$250 per lot. The option on the lot to expire January 1st 1896.

I will further guarantee sixty (60) thousand brick to be donated and at least four (4) lots near the location of the college.

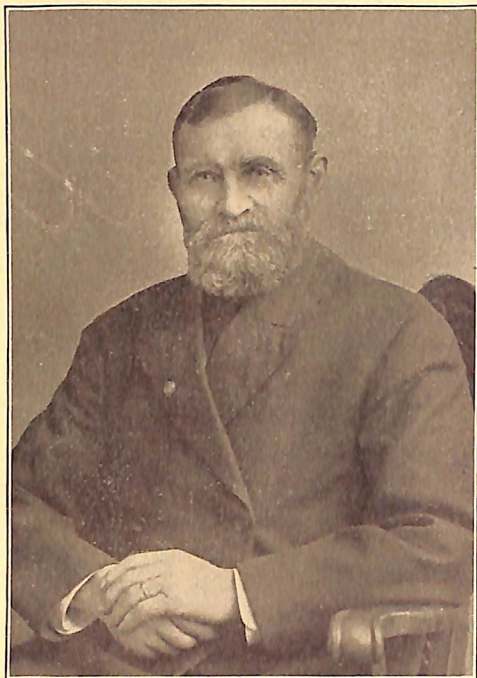
I further agree to give you such aid by my influence in encouraging others to assist you as is in my power to do.

In case you honorable deem it advisable to accept this proposition, I suggest, that you appoint a committee empowered to act in the matter.

D. H. Kooker”.

Saaledes saa' altsaa Tilbudet fra Des Moines ud. Af 69 Stemmer, som Mødet talte, var der 24 Ja for og 14 Nej, Resten stemte ikke. Tilbudet blev altsaa modtaget med det Forbehold: „Der vælges en Komité paa 5 Medlemmer, som faar Fuldmagt til at forhandle med Mr. Kooker eller andre i Des Moines. Kan vi ikke *faa Tiden udsat*, saa at Grunden ikke lægges før end i 1894, og Bygningen opføres i 1895, *saa modtager vi ikke Tilbudet*“.

Dette sidste blev telegraferet til Mr. Kooker i Des Moines. Mødet modtog ogsaa Svar fra ham: „Will accept, provided they take not less than fifteen lots in 1893“.

M. LAURITSEN.

Der nedsattes nu igen en Komité paa 5 Medlemmer, disse var:

Arkitekt Marinus Jensen, Racine, Wis., Bygmester S. N. Bach, Chicago, Ill., Mr. M. Lauritsen, Des Moines, Ia., Pastor Th. Helveg, Chicago, Illinois, og Pastor P. L. C. Hansen, Cedar Falls, Ia. Valget af sidstnævnte var en Fejltagelse, og han meldte sig da ogsaa snart fra. Det var en stor Opgave, der her forelaa de andre fire, men vi mærkede snart, *at de vilde handle*.

I „K. S.“ for samme Aar, Side 421 skriver Helveg: „Venner! Vi

staar hermed overfor en Kendsgerning, og lad os tage den til Følge. Jeg var blandt dem, som talte og stemte imod Des Moines Planen, men naar Afstemningens Dommedagsslag har lydt, saa har man enten at gaa ind i Arbejdernes Rækker eller forholde sig rolig. Jeg valgte det første og er nu endog bleven overdraget det Hverv at skull være Pennefører for Planen“. — — Helveg slutter saaledes: „Aarsmødet har fattet Beslutning om en Skole i Des Moines! Komitéen har modtaget Tilbudet om Anlæg af en Skole i Des Moines! Board of Directors har afsluttet Kontrakt om Opførelsen af en Skole i Des Moines! Medens der sælges 15 Byggegrunde, vil Komitéen være sysselsat med at faa udarbejdet en Byggeplan for en Præsteskole i Des Moines“.

Disse er mandige og modige Ord, især naar hensés til den Tid, de udtaltes i. Thi da var det i Sandhed en „ond Tid“, ret en „Sværdtid“, hvor det var svært, for ikke at sige umuligt, at fremme Fredens Sysler; thi faa Uger efter, nemlig først i 1894, skilte to Femtedele af Præster og Menigheder sig ud fra Samfundet og *dannede et nyt Samfund*.

Byggekomitéen naaede da heller ikke mere i Aarets Løb end at faa solgt nogle faa Lots, tegnet sogle faa Bidrag til Skolebygningen og saa en Tegning til den.

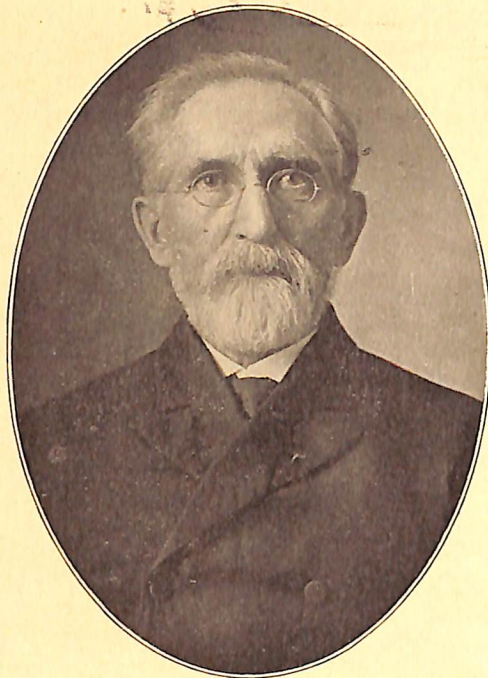
Med dette Resultat kom Komitéen til *Aarsmødet i Carlston, Minn.*, sidst i September 1894. Dette Møde talte kun 19 Præster og 17 Delegerater. Det var første Gang i mange Aar, at Delegeraterne var i Faatal paa et Aarsmøde. Da nu Samfundet var sunket saa meget i Tal det sidste Aar, blev Spørgsmaalet for Carlstonmødet først at faa afgjort: Skal Samfundet fastholde Racinemødets Bestemmelse: *at bygge en Præsteskole i Des Moines? Det er især Pastor Helvegs Bedrift i „Den danske Kirke“, som ikke blot det sidste Aar havde lidt det store Mandefald, men endog Tabet af „Udvalget“ hjemme i Danmark, at Mødet svarede Ja paa dette Spørgsmaal.* Men Tegning og Plan til Skolen, som Helveg var Talsmand for, blev vraget, da Overslaget lød paa, at Bygningen efter den vilde koste \$11,500.00 og endda ikke give Rum til mere end 24 Elever.

Men under Mødet, og Samværet i Carlston var Modet steget og Forsagtheden dalet, saa man paa Forslag af Jens Hansen, Elk Horn, vedtog følgende: „Samfundet lægger Grunden til en større *Universitetsbygning* i Des Moines, Ia., snarest mulig. Planen lægges saaledes, at man kan fuldføre den efterhaanden, saaledes at Præsteskoleafdelingen bygges færdig i Sommeren 1895, men hele Planen for Universitetet lægges saaledes, at vi kan bygge til efterhaanden som Samfundets Tarv kræver det“.

„I Efteraaret lægges Grunden til saa stor en Del af Bygningen,

som man har Midler til at opføre. I Løbet af Sommeren 1895 bygges saa stor en Del af Bygningen, som man efter Indsamling i Løbet af Vinteren og Foraaret, indtil 1. Maj, har Midler til at opføre. Den Del af Bygningen, der opføres, maa indrettes saaledes, at den foreløbig kan tages i Brug og have Værelser for 20 Elever‘.

Byggekomitéen blev genvalgt, og i Stedet for P. Hansen, der var gaaet ud, valgtes *Jens Hansen, Elk Horn*. Og da Pastor Helveg snart efter rejste til Danmark, blev *P. Kjølhede hans Arvtager og Efterfølger i Byggekomitéen*. Den havde af Aarsmødet faaet fuldstandig frie Hænder til at udføre Byggeplanen efter bedste Skøn.

PASTOR KJØLHEDE.

Arkitekt Jensen lavede nu en ny Tegning til en Skolebygning, 168 Fod lang, 34 Fod bred, og som kunde opføres i tre Hold.

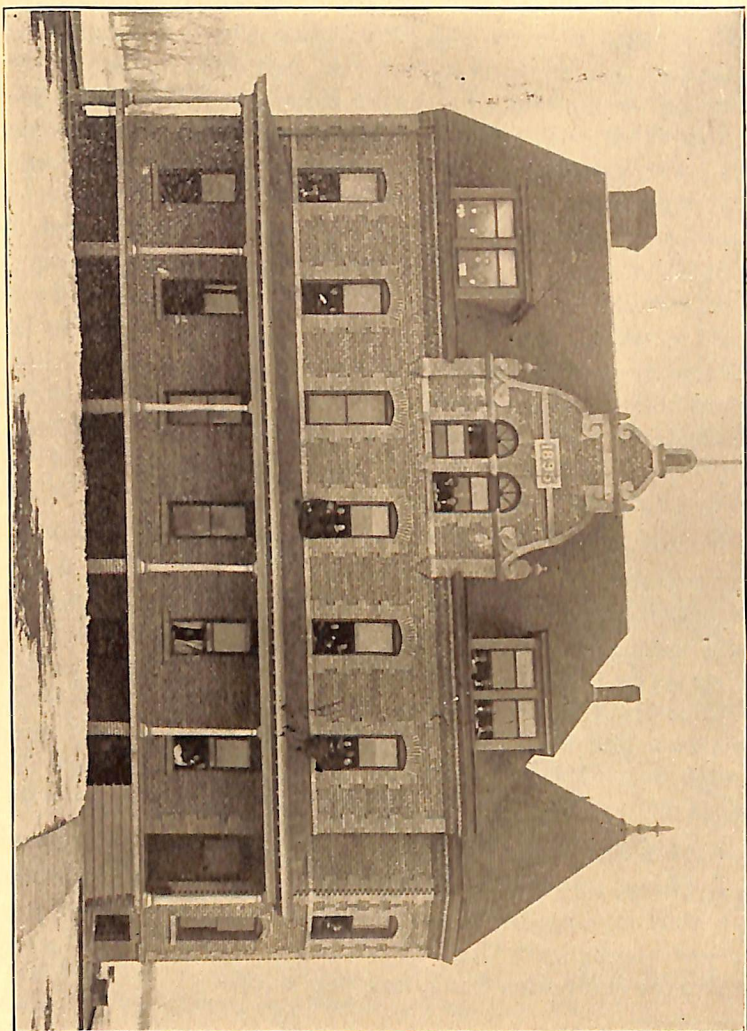
Grunden til den østre Fløj, der var beregnet paa 48 Elever, blev ganske rigtig opført i Efteraaret 1894. Men dette Aar var et meget trangt Aar i Amerika i økonomisk Henséende, saa det gik smaat med Indsamling til Byggefond. Der var derfor ogsaa dem, der frygtede for, at Grunden til en Skolebygning, der var lagt paa Grand View, skulde, som saa meget andet tidligere, blive en Ruin.

Imidlertid kaldte Komitéen paa Bud i Juni, og den 5. Juli samledes Komitéen fuldtallig første Gang hos M. Lauritsen i Des Moines og aabnede de indsendte Bud (10 ialt) paa Bygningen. Der var over 1000 Dollars Forskel paa det højeste og det laveste Bud. Dette sidste var lidt over 6000 Dollars. Komitéen eftersaa' da sin Byggekapital og fandt, at den havde tæt ved 3000 Dollars til sin Raadighed. Der var lovet mere, men Løfter kan man ikke betale en Bygmester med. *Det var et kritisk Øjeblik.* Vel havde Komitéen Fuldmagt til at handle, som den fandt bedst; men paa Samfundet kunde der ikke den Gang gøres Laan, saa, gjordes der Kontrakt med en Bygmester om Opførelsen af Bygningen, *maatte Komitéen selv skaffe til Veje*, hvad der manglede i Byggesummen. Under Overvejelsen heraf sagde ét af de fem Medlemmer: „Ja, naar jeg gør alt, hvad jeg har, i Penge, saa kan jeg vel omtrent have 1500 Dollars. *Dem vover jeg paa denne Sag.* Og der sidder Bach, gør han det samme, saa har han vel 2000 Dollars!“ Back svarede stille med et Smil: „Ja, jeg har lidt mere!“ *Det er sjældent*, at et Smil og et stilfærdigt Ord udretter det som Bachs ved denne Lejlighed, *thi de bortvejrede alle Overvejelser og Bekymringer for, hvor Pengene skulde komme fra*, og Komitéen blev heller aldrig trykket af dem siden. Det er vist, hvad man kalder, at *faa Besøg af Aand.*

Nu gik det let. Komitéen gjorde samme Dag Kontrakt med den lavestbydende. *Dagen efter* begyndte Arbejdet paa Opførelsen af vor Skolebygning. Den skulde — paa Tagkamrene nær — være komplet færdig inden 1ste Oktober s. A. Det skete ogsaa paa nogle faa Dage nær, og sé, *da Bygningen var færdig, var den ogsaa betalt*, uden at Komitéen havde udlagt noget dertil af sin egen Lomme undtagen til *Rejse*. Undertegnede var saaledes i Des Moines mindst én Gang maanedlig, og de sagkyndige Medlemmer, *Jensen og Bach*, skiftevis hver fjortende Dag, mens Byggeriet stod paa. M. Lauritsen saa' jo til hver Dag*).

Nu havde Samfundet altsaa en Skolebygning, og det en smuk og god Bygning, men i Modsetning til tidligere, da man havde Lærere og ingen Bygning; *nu havde man Bygning, men ingen Lærere.* Det blev en meget vanskeligere Opgave, end nogen tænkte, at faa Lærere; men derom mere end anden Gang, *hvis man ønsker.*

*) Lauritsen var den eneste af Komitéens Medlemmer, der fik nogen Godtgørelse af Samfundet for sin Ulejlighed, nemlig 125 Dollars, som han skyldte Samfundet paa den Lod, han havde købt, og som hans Enke nu bor paa til Fryd og Gavn for Skolens Elever, der ofte besøger hende. Det var kun en ringe Godtgørelse for Lauritsens Udlæg: han havde Ulejligheden ved Salg af Lodderne, han gav os fri Husly og Mad, naar vi var i Des Moines; han kørte omkring med os, og han tjente Sagen paa alle Maader med største Villighed.

SKOLEN SOM DEN SAA UD 1895.

Jeg vil saa sluttelig give Pastor Vestergaard Ordet, da de er saa karakteristiske for ham.

I „Kors og Stjerne“'s Martsnummer for 1904 skriver Vestergaard om „Den danske Kirkes Skole“ bl. a. følgende:

SKOLENS TILBLIVELSE.

Blandt de Fællesforetagender, som en Frikirke maa grunde og opretholde, er en *Præsteskole* én af de vigtigste.

I hvert Fald maa Kirkesamfundet drage Omsorg for, at de Mænd, som skal forvalte Sakramenterne og forkynde Ordet, faar en Uddannelse, der gør dem skikkede til denne Gerning, hvis man ønsker at fare vel i det lange Løb.

„Den danske Kirke“'s første Præsteskole laa i W. Denmark, Wis., i de dybe Skove, ved en blank og stille Indsø, idyllisk skjult for den store larmende Verden. Saa vidt jeg véd, var det A. S. Nielsen, som undfangede Tanken om Præsteskolen i W. Denmark; men det var *Th. Helveg*, som førte den igennem. Saa vidt jeg fremdeles véd, kom A. S. Nielsen i Nattens Mulm og Mørke og bankede *Th. Helveg* op i Nee-nah og spurgte ham paa staaende Fod, om han vilde være Præsteskole-Forstander i W. Danmark, og midt i Mulmet og Mørket svarede *Helveg* et frejdigt Ja.

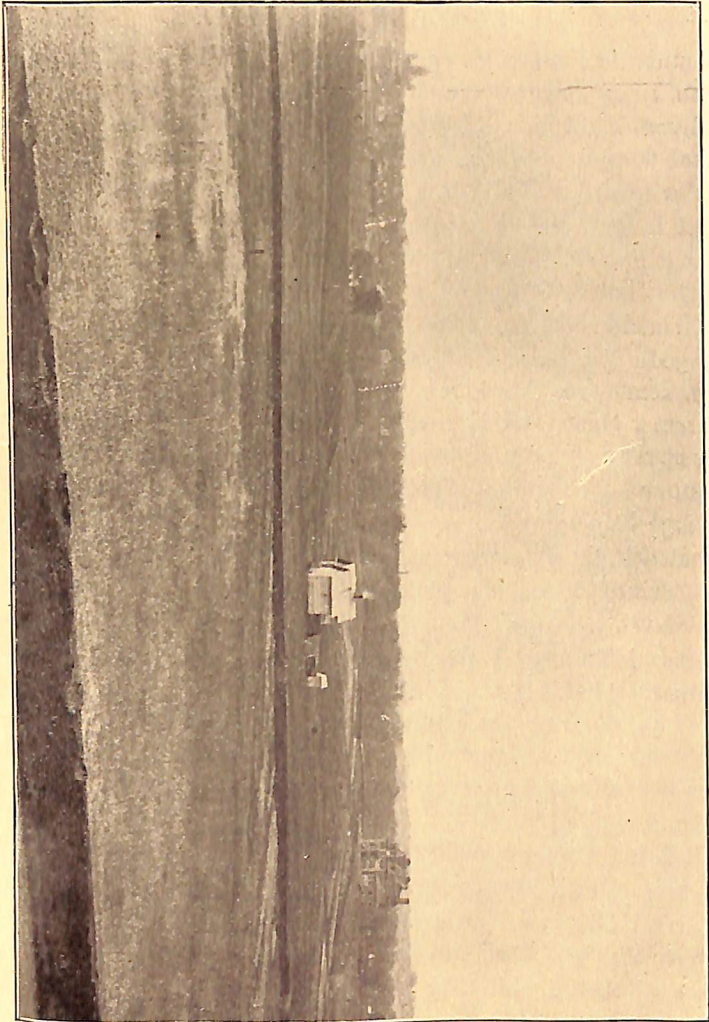
Saaledes gik det, saa vidt jeg véd, til, at Lyset tændtes i W. Denmark. Trindt i Amerika sidder der ikke faa Præstemænd, som har lært at sé ved det Lys. Men i 1893*) opstod der af én eller anden mystisk Grund Tummel i W. Denmark, og Lyset væltede. Men hurtig i Vendingen og betænksom, som han var, reddede *Helveg* en Gnist og tog den med sig derfra. Og han *helmede* ikke, før han atter fik Gnisten til at blusse op; denne Gang midt i den store Verden, i Byen *Des Moines, Ia.* Der brænder det nu, og dér vil jeg ønske, det maa brænde til Verdens Ende.

Til Eder, I unge i Amerika, som læser dette, raaber jeg: *Tag vare paa Lyset!* Det tændtes i de stille Skove; *lad* det aldrig udbrænde!

Aaret 1893 var et kritisk Aar for den danske Kirke i Amerika. Det var i dette Aar**), at en Del Menigheder og Præster, nærmest af „Indre Mission“'s Retning, skilte sig ud for at danne et nyt Samfund. Mange tabte Modet og lod Hænderne synke, menende, at nu var Kirkens yderste Dag kommen. Man saa' sig selv som en slagen og opløst Hær. Et saadant Øjeblik er kritisk i en Frikirke. Under saadanne Forhold er der Brug for tre Mænd, én som kan *synge*, én, som kan vogte paa *Ilden*,

*) Det var i 1891.

**) Nej, det var først paa Aaret 1894.

UDSIGT FRA STEDET, HVOR SKOLEN BLIV BYGGET.

og saa en *Vovehals*. (De tænksomme og overvejende Hoveder kommer da ikke meget i Betragtning.)

„Den danske Kirke“ havde tre saadanne Mænd; naturligvis, den havde ogsaa andre Mænd; men den havde navnlig disse tre. Han, som kunde synge, det var *Frederik Lange Grundtvig*, og han sang, saa der *lyttedes*. *Th. Helveg* vogtede og skærmede utrættelig den ulmende *Glød*; — det var jo ham, der havde reddet Gnisten. Men *Vovehalsen*, det var *P. Kjølhede*. Naar Folkene begynder at flygte kommer *Vovehalsenes Tid*. Alle de, som har læst om Istedslaget, husker nok hin lange Major*) — Henckel hed han nok — som, da Flygtningene kom fra Stolk og raabte: „*Vi er slaet!*“ drog sin Sabel og sagde omtrent som saa: „*Sladder, Børn, I er slaet, men jeg er ikke*. Her er to Batailloner, og lige bag ved har jeg 4—5 andre. Vi maa fremad Børn, ved Guds hellige Ord, *I maa fremad!*“ Saa husker vi nok, det gik fremad, takket være Majoren, som tog Munden lidt fuld og talte om Batailloner, skønt han kun havde faa Kompagnier. Men faa eller mange, det gør ikke saa meget, naar man er en *Vovehals*. Det er Pastor *Kjølhedes* Bedrift i „den danske Kirke“, at han i et kritisk Øjeblik reddede Stillingen med det Raab: „*Vi maa fremad, Børn, vi bygger en ny Skole!*“. Og skønt han kun havde meget faa Folk og slet ingen Penge, saa fik han det dog sat igennem, at den ny Skole blev grundlagt.

Paa Aarsmødet 1893 i *Racine, Wis.*, og paa Aarsmødet 1894 i *Carlston, Minn.*, blev det vedtaget at bygge den ny Præsteskole i *Des Moines, Iowa*. Men fra Vedtagelse til Udførelse er der i mange Tider et svært Skridt, naar man kun har den frivillige Offervillighed at bygge paa. Her er der Brug for dem, jeg kalder *Vovehalsene*. Det var et *Vovestykke*, da Pastor *Kjølhede* fik lagt *Grundstenen* til Skolen i *Des Moines den 1. November 1894*. Men det lykkedes virkelig og den 27. Sept., 1896 kunde *Indvielsen af den første Skolebygning finde Sted*. Dermed havde Samfundet faaet sig en Ejendom, som vi haaber, det aldrig skal miste, og som er bleven et Brændpunkt for det aandelige Liv i „den danske Kirke“.

I denne Vestergaards Skildring af „Skolens Tilblivelse“ er der en Del Ovedrivelse, især hvad „*Vovehalsens Bedrift*“ angaar. Thi hvad *Vovemødet* angaar, da var der ikke blot én, men fem „*Vovehalse*“, i Byggekomitéen, der forestod Opførelsen af vor Skolebygning; paa *Grand View* i *Des Moines*. Med Undtagelse af *Lauritsen* lever, de endnu, og jeg sender dem herved min hjærtelige Hilsen og Tak for godt og trofast Samarbejde for 20 Aar siden.

Peder Kjølhede.

*) Han var Oberstløjtnant.

Klippen og Kristus.

NAAR jeg i sin Tid drog til Amerika, skete det visselig ikke af Æventyrlyst eller af nogen som helst Dragelse mod Amerika som Land betragtet, men af Lyst til at øve en Missionsgerning iblandt, udvandrede Landsmænd — Gud til Ære og mit gamle Fædreland til Velsignelse. Under Synspunktet af en Missionsvirksomhed maa ogsaa al min Lærervirksomhed i Amerika sés, ogsaa de 11 Aars Arbejde paa G. V. C. Naar jeg nu sér tilbage paa de svundne Aar, forekommer det mig da ogsaa, som om kun det i min Gerning har blivende Værdi, der paa én eller anden Maade staar i Forbindelse med Bønnen: „Komme dit Rige!“

Jeg har i Aarenes Løb talt om mangt og meget til dansk-amerikansk Ungdom; men det er altid før eller siden rundet ud i det Spørgsmaal til de Unge (som til mig selv): „*Hvad tykkes Eder om Kristus?*“ Det har aldrig havt dybere Interesse for mig, om de Lærere og Elever, jeg i Aarenes Løb arbejdede sammen med, var Grundtvigianere, Indre Missions-Folk eller saakaldte „Højkirkelige“; tværtimod har jeg betragtet det som et Udslag af „Kødets Gerninger“ (Gal. 5,19) at tillægge de Skillemure, Mennesker har rejst mellem Kristne, for stor Betydning. Overalt, hvor et Menneske kan svare ret paa det Spørgsmaal: „*Hvad tykkes Eder om Kristus?*“, dér er en kristen Broder og Søster, som saa iøvrigt maa have Ret til en fri og uhindret Udfoldelse af sin Personlighed under eget Ansvar for den levende Gud.

Den ledende Grundtanke i al min Gerning har trods al Skrøbelighed altsaa været den at stille Ungdommen Kristus for Øje, saa den altid først og fremmest tog ham med i alle Livets Betragtninger og Beregninger, saa det kendtes i dens Liv, at den ikke vilde lade sig bestemme af Sympati eller Antipati, af saakaldte Billigheds eller Rimeligheds-Hensyn, men af *hvad der tjener Kristi Sag*. Jeg har altid troet, at hvor Kristus rigtig blev Samlingsmærket for Mennesker, dér kom *Tro-skaben* før eller senere til Ære og Værdighed baade i det kirkelige og

folkelige Liv, saavel i Hjemmene som i det sociale Livs øvrige mangeartede Forhold.

Tillad mig da, naar jeg nu efter Opfordring sender en Hilsen til gamle Elever, atter at minde Eder om Herrens sidste Spørgsmaal, før han gik i Døden: „*Hvad tykkes Eder om Kristus?*“, tillad mig atter at minde Eder om, at paa den rette Besvarelse heraf beror alt i Menneskelivet. Jeg haaber og tror, at de fleste af os kan mødes i den gamle herlige Bekendelse: „Jeg tror, at Jesus Kristus, sand Gud, født af Faderen i Evighed, og tillige sandt Menneske, født af Jomfru Maria, er *min Herre*, som har genløst mig fortabte og fordømte Menneske, erhvervet og vundet mig fra alle Synder, fra Døden og fra Djævelens Magt, ikke med Guld eller Sølv, men med sit hellige, dyrebare Blod, og med sin uskyldige Lidelse og Død“.

De allerfleste Mennesker i vor Tid tier ligesom Farisæerne for dum, naar de møder Jesu Ord: „Hvad tykkes Eder om Kristus?“; men ikke sandt, I Unge, som drog ud fra de kristne Syners Borg, vil lade det kendes i Eders Liv, at I har bevaret „det oprigtige Sindelag mod Kristus!“ (2. Cor. 11, 3.) Derfor vil der ogsaa være meget i Livet, som I maa bryde med og tage Afstand fra, fordi det ikke kan bestaa for Kristi Domstol; og I vil gøre det, saa sandt som Gud ikke gav Eder Fejgheds Aand, men Krafts og Kærligheds og Sindigheds Aand.

Da jeg i sin Tid blev konfirmeret, forærede mine Forældre mig en Salmebog, hvori Moder havde skrevet kort og godt:

„Stat aandelig,
Strid mandelig!“,

og min Fader havde tilføjet Jesu Ord: „Bliver i mig, da bliver og jeg i Eder!“ og Pauli Ord til Timotheus: „Bevar det, som er Dig betroet, og fly den vanhellige, løse Snak og Tvistighederne af den falskelige saakaldte Kundskab, hvilken nogle bekendte sig til og fejlede i Troen. Naaden være med Dig! Amen!“

Nu kunde jeg ønske at holde de samme to Formaninger fremfor Eder, kære Venner fra svundne Aar, som to Ledestjærner, jeg haaber, I vil følge langt bedre, end jeg har magtet at gøre det.

Underligt er det at tænke paa, ad hvormange forskellige Veje de ca. 1000 Unge, jeg gennem 11 Aars Ophold i Des Moines lærte at kende, nu vandrer. Gud give, at det dog en Gang maa kunne siges om alle os, der i sin Tid flokkedes paa Grand View College, hvor vi saa vandrer, hvad enten vor Vej gaar gennem Solskinsdale eller gennem Ørken-sand: „De spiste alle den samme aandelige Mad, og alle drak de den

samme aandelige Drik; de drak nemlig af en aandelig Klippe, som fulgte med, og *Klippen var Kristus!*“ (1. Cor. 10; 3).

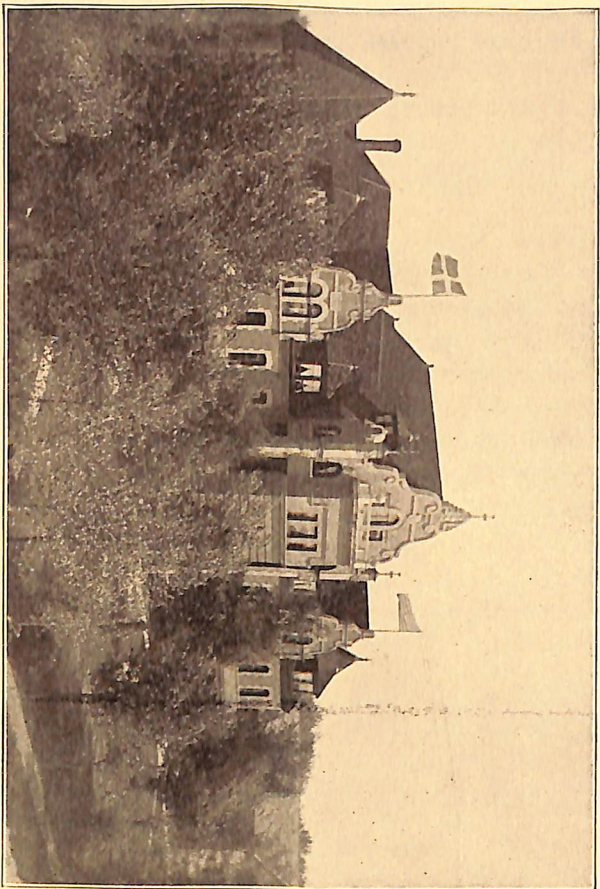
Det er den Helligaand, der lærer os Mennesker bedre og bedre at kalde Kristus for Herre, og i Kristus, som „gør rig i alt“ (1. Cor. 1, 5), at finde Vejen til Faderen.

Saa slutter jeg da denne Hilsen til gamle Ungdomsvenner med Ønsket om, at vor Herres Jesu Kristi Naade, Guds Kærlighed og den Hellige Aands Samfund maa være med os alle!

Eders hengivne.

Benedict Nordentoft.

SKOLEN VED SOMMERTID.

„Danelag“, dets Arbejde og Betydning.

DET er saa anden Gang, Danelag udsender Julehefte, og vi udsender det med Haab om, at det maa gavne og glæde endnu mere, end det første fik Lykke til. Skønt det slet ikke var faa, som skrev til os og takkede os for det, og skønt vi saaledes har Grund til at tro, at det virkelig var kærkomment mange Steder, saa var der dog Mangler ved det, Mangler, som vi denne Gang har langt bedre Betingelser for at forebygge. Vi kan ogsaa i Aar udgive et større Hefte end i Fjor; det ansér vi ogsaa for en Forbedring. Endvidere er Fortiden fyldigere repræsenteret denne Gang end sidst, og vi vilde jo gerne om Fortid og Nutid her kunde mødes. Det er vel nok en Lov, vi maa sé paa som almenkyldig, at den Nutid, der ikke har Syn og Sans for Fortiden, tør heller ikke vente sig stort af Fremtiden.

For Danelags Julehefte nærer vi Haab om større Ting i Fremtiden; det maa forhindre, at saa mange, saa mange, som blot i et Par Aar har været Medlemmer af Danelag, falder fra — vel sagtens fordi de synes selv, de nu hører Fortiden til. D. vil gennem sit Julehefte bringe et friskt Livspust til den enkelte, som gerne skulde hindre ham eller hende i at føle sig for tidlig gammel — i en vis Fortand yde samme Tjeneste overfor tidligere Grand View Elever, som Yduns Æbler overfor Nordens Guder.

Undertiden er jeg bleven spurgt: hvorfor hører vi ikke meget mere om og fra Danelag? Der burde gøres mere Reklame mener vel de, der spørger saaledes. Men jeg er slet ikke sikker paa, at de Mænd, der gjorde de første Skridt henimod Dannelsen af Elevforeningen Danelag, deler den Anskuelse, eller nogen Sinde har delt den. Selv har jeg tænkt og tænker endnu: den sindige Vækst er den sundeste. Muligvis er det min jydsk Natur, der her gør sig gældende. Men jeg har altid regnet med Trofastheden hos dem, der uden Overtalelsens Kunstgreb havde meldt sig til Optagelse i Foreningen, mere end jeg har regnet med den stærke Propaganda. Naar jeg i Dag sér paa Danelags Udvikling gennem de otte Aar, den har eksisteret — ja da føler jeg mig just ikke til-

skyndet til at rose Trofastheden; men der er heller ikke noget, der tvinger mig til at indrømme, at jeg har regnet fejl.

Forekommer det mig end til Tider, at det er saa som saa med Trofastheden, saa véd jeg jo ogsaa nok, at der er meget, som tjener til Undskyldning derfor. I én Henseende er Skolen ikke den samme som før. Det er ikke stort over fire Aar siden, jeg var Elev paa den, og dog er der mangt og meget allerede, som forekommer mig fremmed. Alene det, at der nu er saa faa kendte Ansigter der møder én, er underligt — her hvor man forhen kendte hver eneste! Men den Slags Ting maa man ikke heller tillægge alt for stor Betydning, og jeg tror, mange af Jer vilde det gaa akkurat om det et Par Gange er gaaet mig. Om end alt ved første Indtrædelse straks forekom Jer fremmed og nyt, saa vilde det næppe vare længe, inden I følte Jer rigtig godt hjemme. Det er alligevel de samme Idealer, der peges paa nu som før; det er det samme Aandens Maal, der kæmpes for at naa frem til nu som før. Ja, det tror jeg, I snart vilde faa at mærke, og jeg kunde ønske, at mange flere af Jer, hvem det ikke er saa uoverkommeligt for, oftere gæstede den Skole, hvor vi dog har modtaget saa meget godt.

Det vilde være *fornøjeligt*, om vi hvert Aar ved Fastelavn kunde samles en stor Flok gamle Elever paa Skolen — I har jo nok lagt Mærke til, at Danelags Aarsmøde jævnlig herefter afholdes ved Fastelavn — ja, og det vilde være *gavnligt* tillige.

I sin Aarsberetning fra i Fjor omtaler Pastor Th. Knudsen Danelags Aarsmøde som én af de fire Fester, Skolen igennem Vinteren har fejret. Hvor meget mer festligt kunde det ikke have blevet, om mange, f. Eks. alle I, der bor indenfor Ia.s Grænser, var mødt op! I trænger uden Tvivl til en lille Ferierejse en Gang om Aaret, hvorfor ikke gøre en lille Des Moines Tur? — Lad mig med det samme sige til alle Danelags Medlemmer: jeg er Jer taknemlig for, at I nu tre Gange har givet mig en Lejlighed til at gæste Skolen, aflægge den ét aarligt Bøssøg i det mindste.

Naar jeg mener, det vilde være *gavnligt*, om vi kunde mødes en stor Flok paa Skolen til Aarsmødet ved Fastelavn, saa er det det gensidige Bekendtskab, jeg har for Øje. Her maa Fortidens og Nutidens Elever mødes for i Fællesskab at drøfte Planer for Fremtiden. Et Par Dages Samvær kan have langt større Betydning for os, end vi vel aner, og langt mere kan i den Tid ske med os, end vi forstaar. Det vilde være *gavnligt* for os; men det vilde det ogsaa være for Skolens Leder og Lærere — eller mener I ikke, det vilde være til stor Opmuntring for dem at sé rigtig mange af os gæste dem? Jeg tror, det vilde glæde dem en hel Del mere, end vi maaske kan forestille os, og mon ikke Glæden

netop er, hvad de trænger til for at kunne gøre deres Arbejde ved Skolen rigtig godt. Jeg tror det, og jeg har en Følelse af, at I egentlig tror det samme. Kunde Danelag som Forening blot udrette det, at Skolens Leder og Lærere med større Glæde og mere Lyst end ellers kan røgte deres Hverdagsgerning, da er den ikke uden Betydning, og *et Formaal*, som Danelag har — og fra Begyndelsen har havt — paa sit Program, er dermed sket Fyldest.

Et andet Formaal: at yde Skolen pekuniær Støtte, har Danelag ej heller skrevet i Glemmebogen. Ved sidste Aarsmøde blev det, som jeg anta'r I alle véd, vedtaget, at Danelag skulde lade nedlægge Fortov fra Hovedindgangsdøren ud til Gaden, samt bekoste Trappeopgangen fra Gaden af. Blev der endda Penge tilovers, skulde to Flagstænger anskaffes og anbringes paa Grønningen foran Skolen. Fortovet er blevet nedlagt og Trappeopgangen er færdig, men Flagstængerne maa vi nok vente med til næste Aar. I det Øjeblik, Danelags Julehefte er udgivet, vil vore Midler — dem vi nu raader over — være opbrugte.

Fortovets Nedlæggelse og Juleheftets Udgivelse staar som Udtryk for Danelags Virksomhed udadtil i det forløbne Aar*).

Med Julheftet tages Sigte paa et *tredje Formaal*, som Danelag har paa sit Program: at være et Bindeled mellem Skole og Elever af saavel ældre som af yngre Dato, samt tillige et Bindeled mellem disse indbyrdes. Jeg nærer godt Haab om, at Juleheftet vil kunne yde dette Formaal udmærket god Tjeneste.

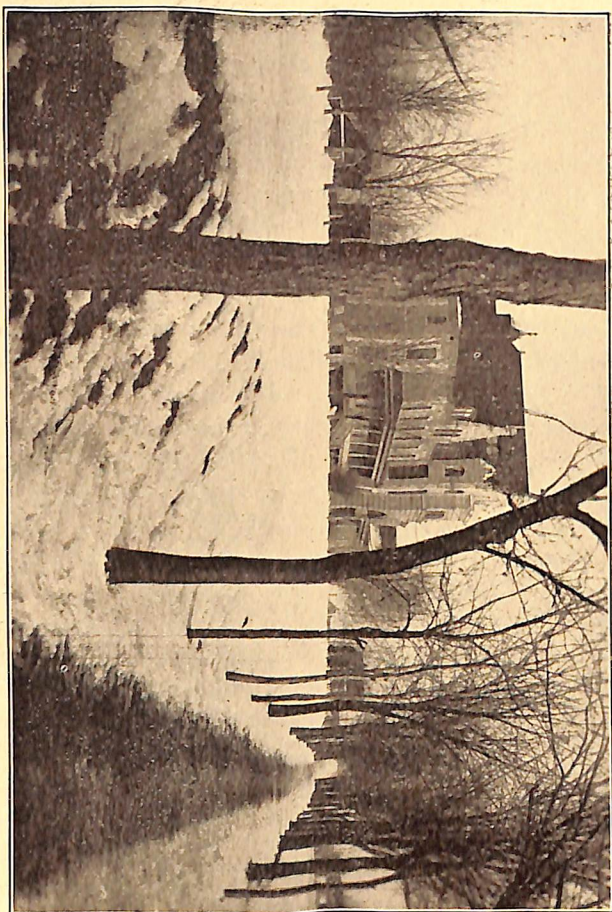
Ja, saa vil jeg slutte med Ønsket for Jer alle om en velsignet Jul og et godt Nytaar. Og hav saa Tak for alt godt i det svundne Aar! En særlig Tak til Jer, som har havt med Heftets Udgivelse at gøre, og til Jer, som i Aar sammen med mig har baaret Ansvaret for Danelags Virksomhed og Midler, ja Tak!

Eders

J. J. Lerager.

*) Paa Grund af Forstanderskiftet blev Fortovet ikke lagt i Sommer; det vil blive lagt i Foraaret, saa snart Vejrforholdene tillader det.

SKOLEN VED VINTERTID.

Aaret 1914—15.

VOR FRITID.

PAA en Skole som G. V. C. er der jo altid en Del Fritid, som vi Elever maa anvende, som vi har Lyst til. Denne Fritid gælder det da om at faa benyttet paa en saadan Maade, at den baade bliver til Gavn og Glæde for os, og det er „Unge Kræfter“s, Skolens Ungdomsforenings Maal at hjælpe os til det.

Den holder Møde en Gang om Ugen, nemlig hver Lørdag Aften: vi har saa enten Diskussion eller Underholdning; den sidste bestaar af Deklamation, Oplæsning, Sang, Musik samt Opførelse af Smaastykker. Desuden har vi et Blad, som udkommer et Par Gange om Maanedens, det hedder „Pegasus“ og svarer godt til sit store Navn. De gamle Elever har nok allesammen stiftet mere eller mindre intimt Bekendskab med det, da de var her. „Pegasus“ er nemlig en stor Opdrager, der sliber Kanter af de Mennesker, der har nogle, og samtidigt prøver det efter bedste Evne at frembringe nogle paa dem, som ingen har. Alle længes efter, at det skal udkomme; men det er vist mere af Frygt end af virkelig Kærlighed til det. Enhver har Lov til at skrive i det, saa man kan jo give Svar paa Tiltale.

Et Par Gange i Løbet af Vinteren havde vi ogsaa en fornøjelig Sammenkomst med Ungdomsforeningen her i Byen; den ene Gang var vi dens Gæster, og den anden var den Skolens. Vi havde saa først lidt Underholdning, hvorefter vi legede nogen Tid, fik os en god Kop Kaffe og ved Midnatstid skiltes vi med en Følelse af, at vi havde tilbragt en storartet Aften sammen.

Det er dog ikke altsammen Fornøjelse, vi har havt, men ogsaa alvorlige Ting optog vor Tid. Det gælder her, at Alvor og Gammen, de kan saa godt sammen.

Saaledes samledes vi en Aften i Skolens Spisestue til, hvad vi kaldte en „Belgien-Aften“; der blev talt om al den Elendighed og Nød, der herskede i Belgien, og efter at vi havde faaet Kaffen, samledes der

ind til de nødlidende. Resultatet var godt; der indkom nemlig over \$200.00.

Først i Marts havde vi den sædvanlige Travlhed med at faa alt i Stand til Aarets store Begivenhed „Studenterknaldet“; det giver meget ekstra Arbejde, men alle er villige til at tage fat, saa den Dag kan blive saa festlig som mulig, en rigtig Højtidsdag. Selve Festen lader sig ikke beskrive, det bliver for tørt. Hele Dagen gaar med Taler og Sang, om Aftenen opføres et Skuespil, i Aar var det „Under Hammeren“ af P. R. Møller. Da „Studenterknaldet“ var forbi, rejste den store Flok; deres Skoleophold var til Ende, men den lille Flok blev tilbage, vor Tid var ikke omme endnu; den værste var tilbage med Eksamensfeber og andre Ubehageligheder.

Endelig i Juni var alt forbi; Skolen stod tom; mens en lille Trop Studenter drog ud paa en lille Tur til Ungdomsforeninger i Iowa og Nebraska, for at bringe Skolens mange Venner derude en Hilsen fra os.

Venlig Hilsen til alle Venner af G. V. C.

Viggo M. Hansen.

To Sange

Digtet af Elever til Studenterknaldet 1915.

Mel.: Paa Solen jeg sér.

En Skole her paa Amerikas Jord
vi lærte at skatte med Ære, —
og den som en Kæmpe talte sit Ord
til Ungdommen, som vilde lære!
Den sendte os mangt et friskende Pust,
og Sindet oplystes derinde;
i Vinter vi vandt, hvad Møl og hvad Rust
kan ikke faa til at forsvinde.

Da Solen stod lavt og Sommeren svandt,
da Vinteren meldte sit Komme,
da Løvet det faldt, og Myggene fandt,
at nu deres Tid alt var omme,
da vendte vi unge hid vore Skridt
om Sandhed og Ret at staa sammen.
Og lyste kun Solen paa Himmelen lidt,
herinde var Glæde og Gammen.

Der lever et Haab saa dybt i vort Bryst,
om at vi dog Lykken maa finde;
det svinder tit bort, som Blomster i Høst
som Duggen for Solen maa svinde.
Vi finder den ej i rødeste Guld,
og aldrig den glimrer i Solen;
den findes maaske i frugtbare Muld,
maaske vi den fandt her paa Skolen.

Paa Skolen er Fred, trods Storme paa Jord;
her førtes vi sammen med Livet.
Vi tolker din Røst, at Visdom og Ord
er noget, Vorherre har givet.
Lad fremad og opad være vort Maal,
men aldrig med dum Hovmodsknejsen.
Gaa sikkert og støt trods blinkende Staal,
ti Herren er med os paa Rejsen.

Nu kalder paa os den vaarfylde Dag:
 ud — legemligt Arbejd at øve.
 Det spirende Frø er endnu kun svagt;
 men Solen i Vaar giver Grøde.
 Her tændtes en Gnist, der fængte i Sjæl,
 og Branden vil aldrig forsvinde.
 Vi drager nu bort; vi siger „Farvel,“
 men gemmer dog stedse et Minde.

M. M.

Mel.: Flyv ud, mit Korn, i Mulde.

Farvel, Du kære Skole;
 Du lærte os at stole
 paa Sandheds sikre Sejr.
 Naar vi den ikke svige,
 i Tro vi da skal stige
 indtil i Lysets Rige
 vor trætte Aand slaar Lejr.

Vi kom for her at finde
 et Ly mod kolde Vinde
 fra Verdens travle Larm.
 Med Hjærtets stille Lue
 Du lærte os at skue
 mod Himmelhvælvets Bue
 med Mod i Bryst og Arm.

Vi gaar nu til vort Virke
 at værne om vor Kirke
 og bygge op et Hjem.
 Og hvor saa end vi vanker
 i Hjerte og i Tanker,
 et fælles Haab sig ranker,
 som bære skal os frem.

Naar Tanken gaar tilbage
 til disse rige Dage
 blandt Venneflokkens stor;
 mod Sky da højt sig svinger
 vor Sang paa Lærkevinger,
 og Svar fra Himlen bringer
 os Vaarens Fuglekor.

Du om dit skønne Banner
 en Kreds af Kæmper danner,
 som værner Slægtens Guld;

*som bærer frem i Tiden,
hvad Fædre vandt i Striden;
da skal nok blomstre siden
den rige Sjælemuld.*

*Vi bære vil dit Minde
i Hjertet dybest inde
og frede om dit Navn.
Gid Du i Tider svære
maa samle Hjerter kære,
der Gud og Folk til Ære
vil tænde Sandheds Bavn!*

H. J.

EPILOG.

HVIS man paa Trykkeriet, hvor dette Hefte bliver trykt, skulde læse, hvad her staar skrevet, — og det kunde jo tænkes, vil jeg gøre opmærksom paa, at ovenstaaende Titel betyder, at dette Stykke skal staa allersidst. Sidste Aar gik man til min store Forfærdelse hen og satte min Epilog allerførst. Jeg skrev med Vilje Epilog ovenover, fordi jeg ikke fandt det passende, at mine almindelige Bemærkninger fik en saa fremskudt Plads som den første. Det var et Udslag af min naturlige Beskedenhed, og saa gik Trykkeriets Nisse hen og spolede det hele for mig.

Dette har jeg skrevet her i Stedet for i et privat Brev, fordi jeg vilde hævne mig. Nu har jeg da hævnnet mig, og saa vil jeg tilgive Forseelsen.

Jeg har ogsaa skrevet det, for at ingen skulde tro, der laa en skjult, dybere eller højere, Betydning i, at sidste Aars Hefte begyndte med en Epilog. Man kunde jo falde paa at mene, at Hensigten var, at Danelagshefterne skulde gaa baglængs. Nej, nej, vi gaar forlængs, selv om vi har Fortiden for Øje. Det lader sig jo gøre. Ja, det gaar netop allerbedst fremad paa den Maade. Det har vi vel nok allesammen lært af vor *alma mater*, vi, der er Børn af G. V. C. I denne Forbindelse vil jeg udtale min Glæde over det Stykke af Skolens Historie, vort Hefte bringer i Aar. Det er mit Haab, at det vil blive fortsat fra Aar til Aar.

Midt i Januar 1916, altsaa kort Tid efter at dette Hefte udkommer, er der en Mærkedag i Skolens Historie. Da blev der nemlig for 15 Aar siden første Gang holdt Afgangseksamen fra Præsteskolen. Jeg var den dygtigste af det Hold, der da blev færdig; derom kan der ikke disputeres. Jeg var ogsaa den daarligste. Jeg var nemlig den eneste. Der burde egentlig gøres lidt Stads af mig i den Anledning; men jeg véd ikke rigtig, hvorledes jeg skal komme af Sted med det uden at formindske mit Ry for Beskedenhed. Det kommer da til at vente, indtil der kommer en ny Redaktør.

Naar jeg nævner det, er det nu ikke for at spøge lidt med det —

hvad jeg ellers haaber, ingen vil tage mig ilde op —; men fordi der ligger en særlig Glans for mig over den Mindedag.

Jeg var glad den Dag, meget glad. Foran mig laa den Gerning, jeg havde sluppet alle Fremtidsplaner for at give mit Liv hen til. Det var ikke den Løbebane, jeg havde drømt om som *Barn*; men „jeg saa' Ham som *Yngling* i Livskraftens Morgen“, og det, han vinkede mig til, blev for min Sjæl noget stort, mens det før syntes smaat. Nu laa det for mig, og jeg havde lært at skælve for det saavel som at længes efter det.

Efter Eksamensdagen fulgte der en Festaften, og den var festlig! Festligheden skyldtes naturligvis ikke saa meget, at det var mig, der var Midtpunktet, som at det var første Gang, Skolen sendte en Mand ud til Præstegerningen i den danske Kirke. Men jeg fik min rigeligt tilmaalte Del af de gode Følelser, der raadede, saa jeg kunde jo sagtens være glad.

Men det var ikke let at forlade Skolen. Livet dér havde naturligvis ikke været bare Lys og Herlighed, Frugtbarhed og Glæde; men der havde været saa meget af dette, at jeg var bunden ved tusinde Traade. Hvad skyldte jeg ikke Lærerne? Med Pastor Vestergaard havde jeg haft mange Vanskeligheder; men trods det havde jeg fundet mere hos ham end hans klare, skarpe Forstand. Hans mægtige Prædikener lever nok hos mig endnu, selv om jeg ikke kan mindes noget af deres Ordlyd. Pastor Nordentoft var ung af Aar og ung i Tjenesten, og det var nok i de Dage mere hans noble, kristelige Personlighed end noget andet, der bandt mig til ham. Saa var der Hornsyld; han var den, der gav Stødet til, at jeg kom til at fordybe mig i amerikansk og engelsk Aandsliv, og det skal jeg aldrig glemme ham. Og hvor var det ikke hyggeligt jævnligt at sidde en Aftentime hos Hornsyld, og han havde aldrig travlt.

Ikke mindre betød Samlivet med alle de gode Kammerater, jeg fandt paa Skolen. Jeg skammer mig heller ikke ved at tilstaa, at det er mig en Glæde at opfriske Mindet om de Narrestreger, vi havde for. Der var nogle store Skælmer mellem de gode Præster, Højskolemænd, Bankører, Forretningsmænd, Landmænd og hvad de nu er, der levede sammen her paa G. V. C. kortere eller længere Tid. Selv en Alvormand som Valdemar Sejr Jensen var en stor Skælm i de Dage. Han husker nok, da vi barberede Manden med de „mange Skæg“; han var Lederen i det som i meget andet, Skæmt og Alvor. Men jeg skulde maaske ikke sladre af Skole om ham. Jeg skulde maaske i det Hele ikke fortælle noget, der kunde faa de nuværende Studenter til at tro, at vi gamle ikke var meget skikkeligere, end man er nu om Stunder. Det kunde sé ud,

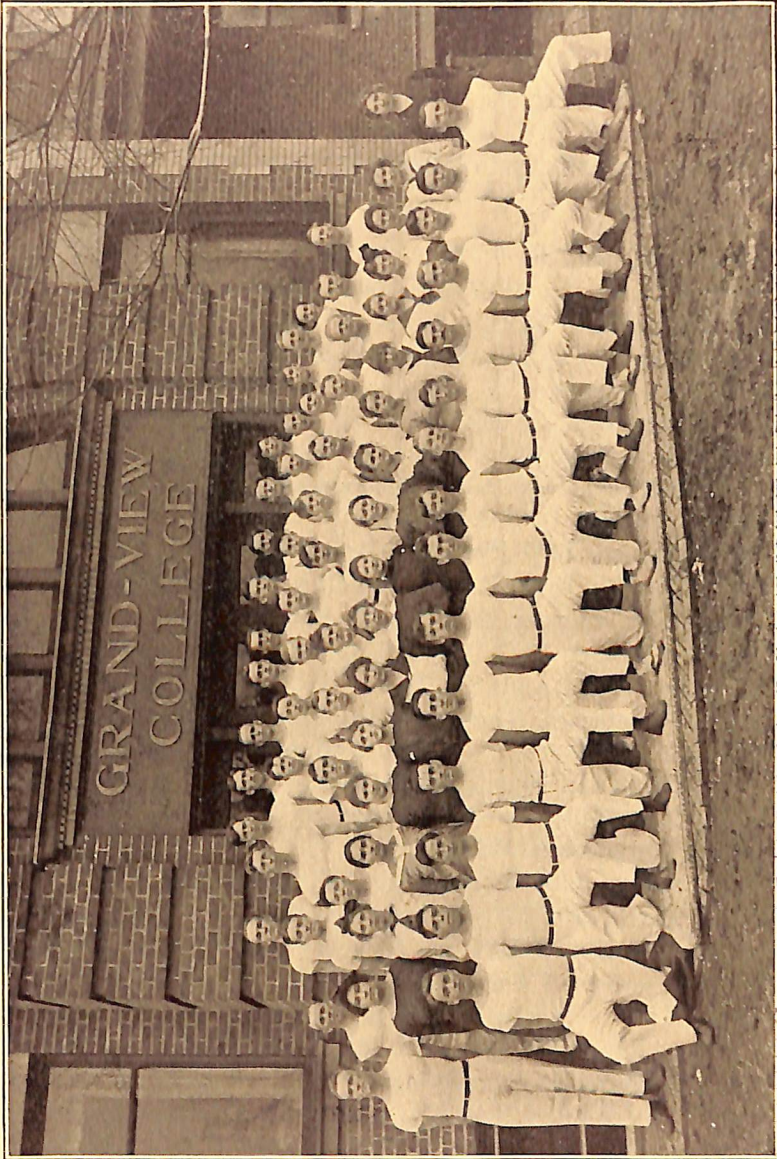
som om en Lærer opmuntrede til Narrestreger. Sligt kan enhver nok forstaa, ikke er Meningen. Det er tværtimod fortalt „Ligesindede til Afsky og til Skræk“.

Men nu maa jeg hellerere holde op, inden jeg kommer paa Afveje, mere end jeg allerede er kommen.

Det er saa mit Haab, at Danelags Julehefte maa blive en velkommen Julegæst og faa Lov til at komme hvert Aar.

S. D. Rodholm.

GYMNASTIKHOLD 1914—1915

Navn og Adresse paa „Danelag“s Medlemmer 1915.

- Alfred Andersen, R. F. D. 5, Cedar Falls, Iowa.
George Ammentorp, 3115 Augusta St., Chicago, Ill.
Chr. Andersen, G. V. C.
Johanne Andersen, Dronning Louisesgade 8, Thisted, Danmark.
Jens P. Andreasen, G. V. C.
Laurits Andersen, G. V. C.
Richard Andersen.
F. A. Andersen, Box 164, Spreckels, Cal.
Helga Andersen, D. S.R., El Campo, Texas.
Johanne Bjørn, 3320 Evergreen Ave., Chicago, Ill.
Mrs: Margrethe Berg, R. I., Menominee, Mich.
Agnes Brøns, Solvang, Cal.
Otto Bendixen, G. V. C.
C. P. Christensen, Audubon, Ia.
Jens L. Christensen, Grayling, Mich.
Thomas P. Christensen, Ellendale, Minn.
N. P. Christensen, Hemmingford, Nebr.
C. Bundgaard Christensen, Britton, S. Dak.
Martine Christensen, Withee, Wis.
Chr. Christensen, 87 Olmsted St., E. Hartford, Conn.
Rev. J. Dixen, Box 137, Withee, Wis.
Karoline Damgaard, Lindsay, Nebr.
Daniel Danielsen, Viborg, S. Dak.
Simon C. Faaborg, Medicine Lake, Mont.
Marie Feddersen, 1515 May St., Racine, Wis.
Nanna Frederiksen, Newell, Ia.
Marie Frost, Withee, Wis.
Arthur E. Frost, G. V. C.
Marie Fisker, G. V. C.
Adele Gravengaard, Marquette, Nebr.
Agnes Haahr, Rt. 2, Niagara, N. Dak.

Anker Hald, R. 2, Harlan, Ia.
 Axel Holst, Cedar Falls, Ia.
 Thorvald Holst, Cedar Falls, Ia.
 Mrs. Anna Hansen, Lock Box 4, Withee, Wis.
 Andrea Hansen, 21 Linwood St., Roxbury, Mass.
 Rev. J. A. Holst, 1101 Madison St., Ludington, Mich.
 Ejnar Hansen, Rt. 7, Box 9, Union Grove, Wis.
 Rigmor Hansen, R. 1, Box 8, Hampton, Neb.
 Emil A. Hansen, Lostant, Ill (o/o Chr. Miller).
 Esther Holm, Elba, Nebr.
 Viggo Hansen, G. V. C.
 Viggo V. Henriksen, R. 2, Hudson, Ia.
 Jens Kr. Jensen, G. V. C.
 H. P. Jørgensen, 848 — 28. St., Des Moines, Ia.
 Rev. H. Juhl, R. 1, Box 35, Oleander, Cal.
 Mrs. A. Juhl, R. 1, Box 35, Oleander, Cal.
 Niels Jespersen, R. 3, Viborg, S. D.
 Jørgen Jørgensen, 2423 Carney Ave., Marinette, Wis.
 Sara Jensen, Cozad, Nebr.
 Viggo Jensen, Box 205, Hutchinson, Minn.
 Alfred Jensen, G. V. C.
 J. L. Jensen, 1322 Boyd Ave., Des Moines, Ia.
 Hans Jakobsen, Marquette, Nebr.
 Hans O. Jensen, G. V. C.
 Johannes Chr. Johansen, Kimballton, Ia.
 Anton Jensen, R. 3, Cozad, Nebr.
 Chr. Johansen, G. V. C.
 Rev. A. C. Kildegaard, 1179 Hoe Ave., New York.
 Mrs. A. C. Kildegaard, 1179 Hoe Ave., New York.
 Mrs. Marie Knudsen, Enumelaw, Wash.
 Niels Kr. Kristensen, 821 Grove Str., Cedar Falls, Ia.
 Sigrid Knudsen, Tyler, Minn.
 Sigrid Koch, G. V. C.
 Anders H. Kyhl, G. V. C.
 Fred Kryger, Wheaton, Ill. (o/o J. C. Duner).
 Rev. J. J. Lerager, Rt. 1, Lindsay, Nebr.
 Mrs. J. J. Lerager, Rt. 1, Lindsay, Nebr.
 Jens Larsen, Box K., Farwel,, Nebr.
 Ludvig Larsen, 2144 So. 15 St., Lincoln, Nebr.
 Victor Larsen — — — —
L. C. Larsen, G. V. C.

Alfred Lind, Rt. 6, Hampton, Ia.
 Hjerm Larsen, 121 Green St., Boone, Ia.
 Mrs. H. J. Jessen, Brush, Colo.
 Anna Møller, Rt. 2, Box 20, Hampton, Ia.
 Dagmar Møller, Rt. 2, Box 20, Hampton, Ia.
 Ida Møller, Rt. 2, Box 20, Hampton, Ia.
 Rev. Fr. Majland, 515 E., 49 St., Los Angeles, Cal.
 Mrs. Fr. Majland, 515 E., 49. St., Los Angeles, Cal.
 Rebekka Madsen, Rt. 2, Cedar Falls, Ia.
 Sigrid Madsen, Rt. 2, Cedar Falls, Ia.
 Dagmar Madsen, G. V. C.
 Mikael Mikkelsen, G. V. C.
 Alma Madsen, Kimballton, Ia.
 Rev. P. Madsen, Solvang, Cal.
 Amalie Mikkelsen, Newell, Ia.
 Søren Mølgaard, Wisner, Nebr.
 Chris Mikkelsen, Box 91, Union Grove, Wis.
 Alma Mosbæk, Askov, Minn.
 Herman Mikkelsen, Tyler, Minn.
 Jens P. Nørgaard, Burnips Corner, Mich.
 Rev. N. C. Nielsen, Elba, Nebr.,
 Herman Nielsen, 716 Main St., Cedar Falls, Ia.
 Jørgen Nielsen, G. V. C.
 Julius Nielsen, G. V. C.
 Laurits Nielsen, 141 Falls Ave., Waterloo, Ia.
 Alfred C. Nielsen, Danebrog, Nebr.
 Thora Nielsen, Rt. 4, Cedar Falls, Ia.
 Margrethe H. Nygaard, G. V. C.
 Matie Nielsen, Box 551, Chrystal Falls, Mich.
 Dagny Olsen, Tyler, Minn.
 Kristiane Olsen, Tyler, Minn.
 Signe Overgaard, 1332 Boyd Ave, Des Moines, Ia.
 Ella Olivarius, 544 Oakwood Bld., Chicago, Ill.
 Magne Petersen, Moorhead, Ia.
 Karl G. Petersen, 1332 Boy Ave, Des Moines, Ia.
 Bertine Petersen, Rt. 1, Box 97, Kimballton, Ia.
 Metha Petersen, 3340, 17. St., Omaha, Nebr.
 P. C. Petersen, Rt. 1, Rembrandt, Ia.
 Rev. Henrik Plambeck, 1320 — 9. St., Marinette, Wis.
 Olav Petersen, Rt. 1, Toledo, Ia.,
Andreas Petersen — — — —

